

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vaarallisten aineiden kuljetuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Seppo Eskelisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 406/2025 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta vaarallisten aineiden kuljetus ja tätä kautta huoltovarmuus voidaan Niiralan ratapihalla turvata jatkossakin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vaarallisten aineiden rautatiekuljetukset rajan yli ovat jatkossakin mahdollisia Tohmajärvellä sijaitsevassa Niiralassa, jos rajat ovat auenneet. Lisäksi vaarallisten aineiden tilapäinen säilytys on mahdollista Niiralassa, vaikka Niiralan liikennepaikkaa (ratapihaa) ei mainittaisi ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen liitteessä.

Sisäministeriö on antanut pelastuslain (379/2011) 48 §:n nojalla asetuksen ulkoisista pelastussuunnitelmista (1286/2019). Ulkoisen pelastussuunnitelman vaativat kohteet ovat erityistä vaaraa aiheuttavia kohteita. Tarkoituksena on varmistaa suuronnettomuustilanteiden tehokas torjunta ja vahinkojen minimointi alueilla, joissa on suuronnettomuusvaara. Asetuksen liitteessä on lueteltu ne vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävät liikennepaikat, joilla tulee olla pelastuslain mukainen ulkoinen pelastussuunnitelma. Suunnitelma sisältää mm. toimenpiteet, joilla suuronnettomuudet ja niistä aiheutuvat seuraukset rajattaisiin ja hallittaisiin mahdollisimman tehokkaasti.

Ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun asetuksen liitteen tulee olla ajantasainen. Sisäministeriö on antanut 11.12.2025 asetusmuutoksen asetuksen ja liitteen muuttamisesta. Asetus tulee voimaan 1.1.2026. Asetuksen muutoksessa Niiralan liikennepaikan (Niiralan ratapiha) on poistettu asetuksen liitteestä. Niiralassa ei ole ollut VAK-rautatie liikennettä johtuen Venäjän hyökkäyssoadasta ja itärajan sulkemisesta. Niirala ei ole ollut enää suuronnettomuusvaaran aiheuttava kohde. Suuronnettomuusvaaran aiheuttavan kohteen -statuksen ylläpitäminen vie kuitenkin henkilöresursseja sekä edellyttää suuronnettomuusvaaraan liittyviä varautumistoimenpiteitä niin pelastuslaitokselta kuin rataverkon haltijalta Väylävirastolta ja ratapihalla toimivilta. Jos kuljetukset ja niiden määrät palautuisivat, niin Niiralan tilanne arvioidaan uudelleen.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimialaan kuuluvaa vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (541/2023) sekä sen nojalla annettua asetusta ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksiä

sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetuksen (VAK) valmisteluun ja toteuttamiseen sekä kuljetusturvallisuuden ja kuljetuksen turvaamisen varmistamiseen. Näiden vaatimusten tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus aiheuttaa, sekä vähentää mahdollisten onnettomuuksien seurauksia. Sääntely sisältää myös vaatimuksia VAK-kuljetuksessa olevien aineiden tilapäisestä säilytyksestä rataverkolla. VAK-lain mukaisesta tilapäisen säilytyksen edellytyksistä ja vaatimuksista, kuten että sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja tilapäisen säilytyksen vastuuhenkilöstä, säädetään VAK-laissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten aineiden kuljetuksesta (925/2023). Sisäinen pelastussuunnitelma laaditaan rataverkon paikalle, jossa käsitellään tai tilapäisesti säilytetään vaarallisia aineita sisältäviä vaunuja. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa tulee olla mm. toimet, joihin ryhdyttäisiin onnettomuuden hallitsemiseksi ja seurauksien rajoittamiseksi ja miten toiminta yhteensovitetään pelastusviranomaisen kanssa.

Jos rajat jossain vaiheessa aukenevat, sisäministeriön asetuksen muutos ei vaikuta rajan yli mahdollisesti tuleviin vaarallisten aineiden kuljetuksiin. Asetuksen muutos ei estä VAK-lain mukaista tilapäistä säilytystä Niiralassa. Tilapäiseen säilytykseen vaikuttavat VAK-vaatimusten täyttyminen. Väylävirasto on päättänyt, että Niirala säilytetään VAK-lain 30 §:n mukaisena tilapäisen säilytyksen paikkana. Näin ylläpidetään alueen valmiutta VAK-toimintaan ja huoltovarmuutta.

Helsingissä 12.12.2025

Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne

VN/35379/2025-LVM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: